

ปาฐกถาพิเศษ
“ครูของแผ่นดิน”

โดย พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ ประธานองคมนตรีและรัฐบุรุษ

ณ อาคารใหม่สวนอัมพร

วันจันทร์ ที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๒

เลขาธิการสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจ และผู้มีเกียรติทั้งหลาย

ขอขอบคุณเลขาธิการฯ ที่กรุณาเชิญให้มาพูด ผมรับเชิญด้วยความยินดีและเต็มใจ แต่ขอเรียนในเบื้องต้นเสียก่อนว่า การพูดเรื่องที่กำหนดให้นั้นเป็นการยากมากที่จะพูด ให้ครบถ้วนสมบูรณ์ได้ด้วยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระมหากรุณาธิคุณยิ่งใหญ่แผ่ไพศาลไปทั่วขอบขัณฑสีมา ยิ่งนานวันขึ้นเท่าใดพระมหากรุณาธิคุณก็ยิ่งเพิ่มทวีขึ้น แม้จะกล่าวจำกัดเฉพาะที่คนไทยทั้งหมด รวมทั้งชาวต่างประเทศต่างยอมรับด้วย ความปลื้มปิติว่าทรงเป็น “ครูของแผ่นดิน” ก็ไม่สามารถจะบรรยายให้ครบถ้วนสมบูรณ์ได้

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงประกาศพระราชปณิธานในพระราชพิธีบรมราชาภิเษก เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๔๙๓ ว่า

“เราจะครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม”

นับแต่นั้นมา ก็ได้ทรงปฏิบัติพระราชกิจ สมดังพระปฐมบรมราชโองการที่ได้พระราชทานแก่พสกนิกรไทยทั่วประเทศตลอดระยะเวลากว่า ๕๐ ปีที่ทรงครองราชย์สมบัติ แม้จะเป็นพระมหากษัตริย์ภายใต้รัฐธรรมนูญไม่ต้องทรงรับผิดชอบเรื่องใดๆ ในแผ่นดิน แต่ด้วยพระมหากรุณาธิคุณที่ทรงมีต่อพสกนิกรชาวไทยที่ทรงรักทรงห่วงใยประดุจลูกหลาน พระองค์มิได้เคยทรงละเลยที่จะสอดส่องดูแลทุกข์สุขของราษฎรมิเคยทรงดูดาบกับความทุกข์ความเดือดร้อนของประชาชน ไม่เคยทรงวางแว่นที่จะคิดหาวิธีการอันทันสมัยมาพัฒนาการกินดีอยู่ดีของราษฎรของพระองค์ เพื่อให้ราษฎรได้รับประโยชน์สุข ประชาชนชาวไทยส่วนใหญ่ยังยากจน พระองค์ต้องทรงต่อสู้กับศัตรูคือ ความยากจนของราษฎร โดยทรงหาวิธีการต่อสู้กับความทุกข์ยากอยู่ตลอดเวลาเพื่อให้ประชาชนของพระองค์ชนะความยากจนให้ได้

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเป็นพระมหากษัตริย์ที่ประเสริฐสุดนอกจากจะได้ทรงนำทางการพัฒนาประเทศ ดำเนินตามรอยพระบาทสมเด็จพระมหากษัตริยาธิราช เจ้าผู้ประเสริฐแต่กาลก่อน มีพระบาทสมเด็จพระปิยมหาราชเจ้า เป็นอาทิ อย่างมิได้ผิดเพี้ยนแล้วยังทรงมีพระจริยาวัตรส่วนพระองค์ที่ทรงเป็นทั้งนักคตินักประดิษฐ์ และนักวิจัย ที่สามารถนำผลมาเป็นต้นแบบของงานที่อำนวยความสะดวกนานัปการให้ประชาชนของพระองค์อย่างยากที่จะหาพระมหากษัตริย์ หรือผู้นำประเทศคนใดมาเทียบได้ จุดประสงค์หลักในการคิด การประดิษฐ์ และการวิจัยของพระองค์ก็เพื่อให้เห็นแนวทางที่ถูกต้องที่จะนำมาสั่งสอนให้ประชาชนดำเนินตามทรงถือเป็นพระราชภาระที่จะทรงสั่งสอน ชี้นำ แสดงตัวอย่างและติดตามผลโครงการต่างๆ เพื่อความสำเร็จและประโยชน์ของราษฎร ทรงเป็นประจักษ์ของประชาชนทั้งหมด พระบรมราชาบาทที่พระราชทานแก่ปวงชนชาวไทยในโอกาสวันสำคัญๆ เช่น วันขึ้นปีใหม่ วันเฉลิมพระชนมพรรษา ล้วนเป็นคำสอนที่มีค่า เหมาะแก่กาลสมัยยังประโยชน์โดยตรงให้แก่ผู้ที่น้อมนำไปปฏิบัติ เช่น การที่ทรงสอนให้รู้จักรักต้นไม้ลำธาร รักป่า ทรงสอนให้รู้จักคำว่า “ขาดทุนเป็นกำไร” ให้รู้จักสามัคคี เป็นต้น ทรงปฏิบัติพระองค์เป็นแบบอย่างของผู้ที่มุ่งมั่นทำงานเพื่อประโยชน์ของส่วนรวมตลอดมา และด้วยเหตุที่ทรงมีพระเมตตาต่อพสกนิกรดุจครูเมตตาศิษย์ จึงได้

พระราชทานความรู้ให้ทุกสิ่งทุกอย่าง โดยไม่มีการปิดบัง ล้วนเป็นความรู้ที่ได้ทรงคิด ทรงค้นคว้า ทรงทดลอง ด้วยพระองค์เองได้เห็นผลเป็นที่ประจักษ์แล้วทั้งสิ้น

การที่ประชาชนชาวไทยได้ปฏิบัติตามพระบรมราโชวาท และปฏิบัติตามวิธีการต่างๆ ที่ทรงสอน หรือทรงสาธิตให้ดูได้ทำให้ราษฎรอยู่ดีมีสุขขึ้น ยกตัวอย่าง เช่น ชาวเขาซึ่งเคยมีชีวิตอยู่อย่างคนทำผิด กฎหมายต้องหลบๆ ซ่อนๆ เจ้าหน้าที่ได้เปลี่ยนไปมีชีวิตใหม่ที่ถูกต้องตามกฎหมาย ด้วยการปลูกผักฤดูหนาว ปลูกดอกไม้ที่สวยงาม ปลูกไม้ผลที่มีราคา ทำให้สามารถดำรงชีพเป็นหลักแหล่งได้อย่างมั่นคงและสงบสุข จนกลายเป็นกลุ่มคนที่มีค่ากลุ่มหนึ่งของประเทศ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระราชดำริให้จัดตั้งศูนย์ศึกษาการพัฒนาขึ้นทั่วทุกภาคของประเทศ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาทุกศูนย์เป็นแหล่งให้ความรู้ในทางปฏิบัติที่เหมาะสมแก่เกษตรกรในแต่ละภาคของประเทศ ทำให้ประชาชนได้เรียนรู้วิธีการพัฒนาคุณภาพของชีวิตโดยดูจากตัวอย่างจริงในการสาธิตและในการดำเนินการ ของศูนย์ ยังประโยชน์มหาศาลแก่ราษฎร และเป็นที่ยู้งักกันกว้างขวางแม่ในต่างประเทศ

พระราชราษฎรจึงสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณล้นเกล้าล้นกระหม่อมสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ ในฐานะที่ทรงเป็นครูของแผ่นดินเป็นครูอย่างเต็มพระราชหฤทัยในการทรงสั่งสอนวิชาการเพื่อการทำมาหาเลี้ยงชีพ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คือ วิชาเกษตรกรรม ซึ่งเป็นวิชาที่สำคัญที่สุดสำหรับการดำรงชีวิตของประชาชนชาวไทยส่วนใหญ่ซึ่งเป็นเกษตรกร ทรงสั่งสอนหลักการดำเนินชีวิตที่ถูกต้องเหมาะสมด้วยพระบรมราโชวาท และพระราชดำรัสที่พระราชทานในโอกาสสำคัญๆ ให้รู้จัก “พออยู่ พอกิน” และให้จัดการกับเศรษฐกิจในรูปแบบ “เศรษฐกิจพอเพียง” ทรงสอนคุณธรรมและหลักการดำเนิน ชีวิตด้วยการทรงเป็นแบบอย่างด้วยพระองค์เอง และพระราชทานข้อธรรมะต่างๆ เช่น คุณธรรม ๔ ประการในการรักษาความสัตย์ ความจริง การรู้จักข่มใจ การรู้จักอดทน อดกลั้นและอดออมและการรู้จักละวางความชั่ว ทรงสอนให้รู้จักสามัคคี รู้จักไขว่หาความรู้ และดำรงความเพียร เป็นต้น

คำว่า **สำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ** หมายความว่า รู้สึกถึงพระคุณอันยิ่งใหญ่ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ประชาชนชาวไทยสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทั้งในฐานะที่ทรงเป็นพระมหากรุณาธิคุณปกครองอาณาประชาราษฎร์ให้ร่มเย็นเป็นสุข ในฐานะที่เป็นครูผู้ให้ความรู้ และการอบรมคุณธรรม ทรงสั่งสอนวิธีการครองชีวิตให้พ้นจากภัยวิฤตต่างๆ และในฐานะที่ทรงเป็นยิ่งกว่า **“พระบิดา”** ผู้ทรงเอื้ออาทร ห่วงใย ทรงคุ้มครอง และทรงขจัดปัดเป่าความเดือดร้อนให้ราษฎรครั้งแล้วครั้งเล่า ไม่ว่าจะเป็ความเดือดร้อนจากภัยธรรมชาติ ภัยเศรษฐกิจ หรือภัยจากความไม่เข้าใจกันของคนในชาติ

พระมหากรุณาธิคุณของพระองค์นั้นยิ่งใหญ่ไพศาลนัก ประชาชนชาวไทยจึงควรจะสนองพระมหากรุณาธิคุณของพระองค์ในทุกทางที่สามารถจะทำได้ เช่น

แสดงความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณด้วยการรับพระบรมราโชวาททุกองค์ไว้เหนือเกล้าเหนือกระหม่อม เพื่อจักได้ประพฤติตนตาม พระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวนั้น ครอบคลุมทุกเรื่องของชีวิต ตั้งแต่ความประพฤติส่วนตัว การรู้จักควบคุมจิตใจและความมีสติ การพยายามเอาชนะอุปสรรค การรับสิ่งที่ดี ของผู้อื่นมาพัฒนาตนเอง การพัฒนาความคิดให้ก้าวหน้าทันสมัย การรู้จักสำรวมกายใจ การประหยัด ไปจนถึง การทำงานเพื่อสังคม การอยู่ร่วมกับผู้อื่น การเข้าใจธรรมชาติของคนในสังคม การรักษาคุณละธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ฯลฯ การน้อมนำพระบรมราโชวาทไปประพฤติปฏิบัติตาม จะทำให้ชาติไทยของเราเจริญ มั่นคงก้าวหน้า

แสดงความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณด้วยการน้อมนำพระราชดำริใส่เกล้าใส่กระหม่อม พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงปรารถนาให้คนในชาติรักใคร่ ประองตอง รู้รักสามัคคี เพื่อความเป็นปึกแผ่น มั่นคงภายในชาติการแตกสามัคคีกัน การไม่ประองตองเพราะเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนจึงไม่ควรปรากฏในสังคมไทย

แสดงความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณด้วยการผ่อนพระราชภาระให้เบาลง หากคนไทยสามารถมีชีวิตอยู่ได้อย่างปรกติสุข มีความเป็นอยู่ที่ดี พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวก็จะทรงสำราญพระราชหฤทัย ทรงหมดกังวล พระองค์จะไม่ต้องทรงงานอย่างเหน็ดเหนื่อยอีกต่อไป ประชาชนชาวไทยจึงควรพยายาม ปฏิบัติตามแนวพระราชดำริเพื่อให้ตนเองมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น การที่ประชาชนจะช่วยตนเองพัฒนาคุณภาพชีวิตของตัวเอง จึงนับว่าเป็นการแสดงความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว โดยตรงอีกทางหนึ่ง

ผู้มีเกียรติครับ

การรู้จักตอบแทนบุญคุณของผู้ที่มีคุณแก่เรา การรู้จักตอบแทนบุญคุณต่อแผ่นดินนั้นเป็นคุณสมบัติของคนดีโดยทั่วไปและเป็นวัฒนธรรมไทยอยู่แล้ว เมื่อผู้ที่มีคุณแก่เราอย่างมากขึ้นเกินกว่าที่จะพรรณนาได้คือ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ผู้เป็นครูของทุกคน เป็นครูของแผ่นดิน เป็นผู้มีพระจริยาวัตรงดงามยิ่ง เราจึงสมควรสนองพระมหากรุณาธิคุณจนสุดชีวิต ผมใคร่ขอให้พี่น้องชาวไทยทุกคน ได้สำนึกถึงพระคุณของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ทรงมีพระเมตตาต่อประชาชนชาวไทย อย่างที่ไม่อาจจะหาใครเทียบได้

ผมควรจะจบการบรรยายแต่เพียงแค่นี้ แต่โดยที่ท่านทั้งหลาย ณ ที่นี้ล้วนเป็นครู เป็นนักศึกษาของสถาบันครู และจะเป็นครูหรือกำลังเป็นครูโดยอาชีพ ไม่ว่าจะโดยตรงหรือโดยอ้อมกันทุกคน จึงใคร่ขอพูดถึง **ครู** สักเล็กน้อย หวังว่า จะไม่ทำให้เกิดความรำคาญเบื่อหน่าย

ครูกับอาจารย์โดยความหมายที่แท้จริง แตกต่างกัน ทุกท่านทราบดี ชาติบ้านเมืองของเราต้องการครูที่ดี การผลิตครูที่ดีเป็นหน้าที่โดยตรงของสถาบันนี้ และเป็นที่มั่นใจว่า สถาบันนี้มีแนวทางมีวิธีการผลิตที่ได้ศึกษาวิจัย และนำไปใช้ได้ผลดีมาแล้ว สิ่งที่ผมขอพูดถึง ไม่ใช่เรื่องของการผลิตครู แต่เป็นเรื่อง **ความเป็นครู** พวกเราปรารถนาที่จะเห็นอาชีพครู เป็นอาชีพที่บริสุทธิ์ นำเคารพ นำบูชา นำศรัทธา และนำเชื่อถือ พ่อแม่ผู้ปกครองฝากอนาคตของเด็กไว้กับครู ฉะนั้น ครูจำต้องมี **จิต วิญญาณ** แห่งความเป็นครู กล่าวคือ มีความรักและปรารถนาดีต่อเด็กจากสายเลือดแห่ง**ความเป็นครู**

เมื่อใด ครูทั้งหลายมีความเป็นครู เช่นนั้น นั่นคือ ความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของครูที่มีต่อ **“ครูของแผ่นดิน”**

วันนี้ เราพูดกันเรื่อง **ครูของแผ่นดิน** เราได้ประจักษ์โดยไม่มีข้อสงสัยว่า เรามีครูของแผ่นดินที่ทรงเป็นตัวอย่างที่ดีประเสริฐสุดให้เราประพฤติปฏิบัติตามอยู่กับเราแล้ว ขอเราท่านทั้งหลายจงประพฤติปฏิบัติตามรอยพระยุคลบาทโดยพร้อมเพรียงกัน

อนึ่ง ใครขอเรียนความสำคัญยิ่งอย่างหนึ่งเพื่อทุกคนได้รับทราบว่า ผู้ใดองค์ใด จะทำสิ่งใด น้อมเกล้า น้อมกระหม่อมถวาย ย่อมเป็นที่ทรงปลาบปลื้มและพอพระราชหฤทัยทั้งสิ้น แต่จะทรงปลาบปลื้มและพอพระราชหฤทัยที่สุด ถ้าสิ่งที่เราทำถวายนั้นจะส่งผลให้ราษฎรของพระองค์ท่านคลายความทุกข์ และมีความสุขยิ่งขึ้น สมดังพระราชปณิธานที่ว่า

“เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม”

ขอเชิญชวน พวกเราทั้งหลายพร้อมใจกันแสดงความจงรักภักดี และถวายพระพรชัยให้ “ครูของแผ่นดิน”
ของเรา ทรงพระเจริญยิ่งยืนนาน
